

gyermek idegrendszere nem elég strapabíró, a monotonia-tűrése rossz. És ha ez a kettő találkozik, az eredmény katasztrofális lesz...

Nincs happy end

A szülő tehát jogosan aggódik, hiszen a közoktatási rendszernek – egyelőre – nincs kidolgozott módszere a kicsit más gyerekek problémáinak kezelésére. A siker jórészt azon múlik, hogy a szülő mennyi mentális energiát – és nem mellesleg mekkora anyagi erőforrást – tud bevetni a gondok megoldására. A gyerek sorsa tehát nagyon is kétesélyes. A cikkünkben szereplő Annának például szerencséje volt. A szülei másik iskolába írárták, ahol a kislány kivirult és önmagára talált. Az új iskolában ugyanis egész más feltételeknek kellett megfelelnie, a teljesítményét például nem a többiekhez mérték, hanem önmagához. A szükséges korrepetálás pedig számítógépes, izgalmas feladatok segítségével kezdődött el, amire a kislány óriási lelkesedéssel kezdett el járni. Bence is kipróbált egy speciális iskolát, amit kifejezetten részképesség-zavaros gyerekeknek hoztak létre. Az iskola azonban olyan messze volt a lakóhelyétől, hogy a szülei nem tudták vállalni az anyagi és időbeli terheket. Így Bence ma is hagyományos rendszerű iskolába jár, ahol tovább görgeti maga előtt egyre növekvő lemaradását. Peti sorsa még függőben van. A tanító nénije szerint egyre több dologban marad le a társaitól. A felméréseknek köszönhetően hamarosan kiderül, hogy a tünetei mögött részképesség-zavar, vagy más, pedagógiai, esetleg pszichés ok rejtőzik-e. De hogy utána mi történik vele, azt senki sem láthatja előre...

Nagyon más, és mégis ugyanolyan

Úgy tűnik, terjedőben az a szemlélet, hogy a gyerekek az eltérő környezeti kultúra miatt eltérő idegrendszert fejlesszhetnek ki magukban: idegrendszerüket a környezeti ingerek alakítják. A mai gyerekek könnyen dolgozzák fel az őket érő vizuális ingerek sokaságát (mert a környezet erre lehetőséget ad), viszont nehezebben tudnak módszeresen, nyelvi elemeket használva gondolkodni, mert a felolvasás kevesebb, így ez az információfeldolgozás nem kap megerősítést. Kevesebb a mozgásos-észleléses tevékenység, kevés a szenzomotoros integráció. Sok passzív élményhez jutnak a gyerekek, de kevés az aktívan beépülő, képzett alakuló tapasztalat. A tanításban ehhez kell alkalmazkodni, s kudarchoz vezet, ha a régi módon várjuk el a képzetalkotást (például hogy megértsenek egy szöveget vagy hogy fejben számoljanak). A fejlesztés olyan, mint a műkosz, ami nagyon fontos hiányt pótol – a műkosz esetén a szükséges kórokozókat, itt a szükséges szenzomotoros tapasztalatokat pótoljuk. A boltban vásárolható ellenőrzött műkosz meghökkentő és mosolyra fakaszt. Ugyanilyen értetlenül szemlélik a szülők és a szakemberek, mikor alapvető képességeket, mint például a mászást, az ujjak mozgását és a téri irányok azonosítását külön foglalkozásokon tanítják a gyerekeknek. Természetes formában nem lenne nevelés, de ha nem érhető el természetesen, akkor mesterségesen pótoljuk. Vagy van más lehetőség? A kultúra alapjai ősidők óta a gondolkodásfejlesztést szolgálták. Nem úri huncutság a művészet, a stratégiai játékok és a mozgás – régmúlt idők óta ezek segítik

a gyerekek fejlődését és a felnőttek hatékonyságát. Nem művészeket, sakkbajnokokat és élsportolókat akarunk képezni, hanem egészséges, gondolkodni tudó embereket.

A legfontosabb szenzitív periódusok 12 éves korig nyílnak meg és zárulnak, ennek ellenére még később is keletkeznek neuronális kapcsolatok, tehát a fejlődésnek tág tere van. A legújabb kutatások szerint az sem igaz, hogy új idegsejtek nem alakulnak ki. (Én még mínusz pontot kaptam volna a felvételi vizsgán, ha azt állítom, hogy idegsejtek keletkezhetnek felnőtt ember agyában, ma pedig ez tudományos tény.)

Minden életkorban fejleszhető tehát az idegrendszer. Az Ayres-terápiát (egyensúlyrendszert ingerlő eszközök használata, mint pl. hinta, hágcsó) idős neurológiai betegekre dolgozta ki Ayres, de kicsi gyerekeknél is eredményes, különösen jól segíti a szenzomotoros integrációt. Persze a hintázás, mozgás, tánc, a gyerekjátékok éppen erre valók. Van tehát természetes megoldás is.

Az utóbbi években azon dolgozom, hogy elterjesszem az iskolákban ezeket a tevékenységeket, és a mindennapi tanítás részévé tegyem. Ezek nem mesterséges fejlesztést jelentenének, hanem természetes közeget, amelyet a gyerekek és a szülei, tanárai, a felnőttek is keresnek. Tehát happy end lehet.

Dr. habil. Gyarmathy Éva
MTA Pszichológiai Kutatóintézet

KINCS már
az újságárusoknál...

A februári szám bevezető áron csak 155 Ft

Az oviból már elfogyott, pedig nagy szükséged lenne rá? Van megoldás!

- A)** Irány a legközelebbi Relay vagy Inmedio üzlet, ahol 295 Ft-ért már meg is vásárolhatod a KINCS-et! Hogy egy számról se maradj le...
- B)** Fizess elő fél vagy egy egész évre, így akár két szám árát is megspórolhatod!*

... és a facebookon is!

Gyere, like-old, kommentelj, és hozzászólásaidal nyerd meg heti ajándékainkat!

* Részletes információ és előfizetés a terjesztes@kincsprogram.hu e-mail címen, vagy a 06-1-487-5201-es telefonszámon.